

**RLB
LATVIEŠU VALODAS
ATTĪSTĪBAS
KOPA
DIVDESMIT GADOS**

© Rīgas Latviešu biedrības
Latviešu valodas attīstības kopa 2021
© Eraksti 2021
21 lp. / ~ 0,9 MB

Valoda ir mūsu prieks un pamats.

Kopš beigusies padomju okupācija, latviešu valoda ir atguvusi tai atņemtās tiesības, un tā vara ir beigusi pastāvēt, kuŗa gribēja mūsu valodas iznīkšanu un līdz ar to arī mūsu tautas iznīkšanu.

Jau Padomju Savienības pastāvēšanas pēdējos gados tauta pieprasīja atdot valodai atņemtās tiesības.¹ Ka tas nebūs viegli panākams, par to varbūt arī liecina tikai 1999. gada 9. decembrī saeimā pieņemtais Valsts valodas likums, kas nomainīja pārejas laika Latvijas PSR Valodu likumu.

Valodas stāvoklis pēc ilgiem rusifikācijas gadiem bija slikts, un, lai tas kļūtu labāks, vajadzēja rīkoties un darīt daudz.

1992. gadā nodibināja Valsts valodas centru (VVC) – Latvijas Republikas tieslietu ministram padotu tiešās pārvaldes iestādi, kuras darbības mērķis bija īstenot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanā, nodrošināt Valodu likuma izpildi, nodrošināt valsts pārvaldes iestādes un sabiedrību ar valsts un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu un citu dokumentu oficiāliem tulkojumiem, kā arī panākt saskaņotas terminoloģijas lietojumu Latvijas Republikas tiesību aktos un to tulkojumos.²

Kopš 1996. gada darbojas Latviešu valodas apguves valsts aģentūra (LVAVA), lai palīdzētu cittautiešiem iemācīties latviešu valodu.

2000. gada augustā Valsts valodas centra paspārnē nodibināja VVC Latviešu valodas ekspertu komisiju (LVEK).

Lai saprastu, kādā stāvoklī atrodas valsts valoda un izstrādātu ieteikumus valodas nostiprināšanai, uzlabošanai un latviešu valodas ilgai attīstībai, 2002. gadā pēc valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas un ministru prezidenta Andŗa Bērziņa rīkojuma tika izveidota Valsts valodas komisija.

Ilgākam valsts valodas aizsargāšanai un daudzinašanai Valsts valodas komisijas paspārnē 2003. gadā nodibināja Valsts valodas aģentūru.

Radās arī citas iestādes un biedrības valodas labumam.

Vai še nu vairs bija vieta vēl kādam, kas cīnītos par latviešu valodu?

Bija gan – 2001. gada 17. septembrī tika nodibināta Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopa (LVAK), vadību uzņēmoties Maijai Sinkai. Par kopas mērķi tika pasludināta latviešu valodas kvalitātes uzlabošana, kas balstīta uz Latvijas lielāko valodnieku Kārļa Mīlenbacha un Jāņa Endzelīna atziņām un ieguldījumu. Arī tas tika pasludināts par kopas mērķi: rosināt diskusiju par aktuāliem valodas jautājumiem, veicināt uz zināšanām un zinātņi balstītu valodas un valodniecības attīstību Latvijā. Un arī tas: novērst padomju laikā ieviesto dekrētu un kaitīgo nolikumu turpināšanu mūsdienā latviešu valodas praksē.

Pirmie valodas attīstības (aizsardzības) kopas dalībņieki bija:

Biruta Abula, literātūras vēsturniece; Rūta Augstkalne, filoloģe; Valdis Bisenieks, valodnieks un tulkotājs; Andra Broka, studente; Ilgvars Cīrulis, vēsturnieks; Mudīte Danneberga, redaktore; Nellija Eglīte, filoloģe; Austris Grasis, valodnieks; Rasma Grīle, Dr.philol.; Ance Gobiņa, studente; Andris Gobiņš, pedagogs; Signe Gobiņa, fil. studente; Linda Gūtmane, studente; Margīta Gūtmane, rakstniece; Vera Gūtmane, skolotāja; Astrīde Ivaska, dzejniece; Pēteris Jankavs, tulkotājs, izdevējs; Valentīns Jākobsons, rakstnieks; Jānis Loja, filologs; Kaiširo Kanna, japāņis, baltu fil. doktorands; Tenu Karma (igaunis), valodnieks un tulkotājs; Zane Kārklīņa, baltu fil. studente; Pēteris Kļaviņš, filologs; Kristīne Konrāde, folkloriste; Sigita Kursiete, fil. studente; Jānis Kušķis, mag.philol.; Sarma Kļaviņa, Dr.habil.philol.; Liāna Langa, rakstniece; Aldis Lauzis, filologs; Ilmārs Lazovskis, Prof.Dr.med.; Nelda Lībiete, skolotāja; Arno Liepiņš, filologs (?); Jānis Liepiņš, rakstnieks, ārsts ; Anita Mellupe, izdevēja; Jānis Mežaks, redaktors; Antra Mīze,

mag.philol.; Astra Moora, redaktore; Edgars Mucenieks, filozofijas vēsturnieks; Andrejs Ozoliņš, matemātiķis, PBLA vicepr., LNPL priekšsēdis; Jānis Priedkalns, Prof. Dr.vet.med.; Jānis Rapa, apgāda Valters un Rapa valdes priekšsēdis; Sniedze Ruņģe, dzejniece; Māris Ruks, Dr.philol.; Gunta Velta Skujiņa, tulkotāja; Maija Sinka, arhitekte; Strautmane; Rūta Tetere, filoloģe; Astrīda Tjuša, mag.jur.; Stefānija Vilciņa, filoloģe; Herberts Zālītis, filologs (?); Vilnis Zariņš, Dr.philos.; Ingmars Zemzaris, tulkotājs, komponists u.c.

Viens no pirmiem un retiem kopas dalībnieku uzņēmumiem. Pirmā rindā no kreisās uz labo Dr. philol. Sarma Kļaviņa, Stefānija Vilciņa, valodniece Rasma Grīsele, Nellija Eglīte, kopas dibinātāja un vadītāja Maija Sinka, Mudīte Dambeskalne; aizmugurē: Ilgvars Cīrulis, Ingmars Zemzaris, Herberts Zālītis, filozofs Vilnis Zariņš, rakstnieks Jānis Liepiņš, Jānis Mežaks, valodnieks Pēteris Kļaviņš, RūtaTetere, Jānis Kušķis, Velta Skujiņa.

Jau 1991. gada 21. oktobrī vēl neatjaunotai saeimai, Latvijas Republikas Augstākajai Padomei, bija nodots 82 pilsoņu parakstīts iesniegums, lūdzot lemt, lai Latvijas Republikā atkal tiktu ieviesta Endzelīna vadībā izstrādātā latviešu valodas pareizrakstība, kas kļuva oficiāla 1922. gadā.

Iesniegumā teikts: tagadējā padomju laika rakstība radās politisku spaidu apstākļos, kad mērķis bija: viena padomju tauta ar krievu valodu un kad Endzelīnu uzskatīja par "buržuazisko nacionālistu". Tad nu Latvijas valodnieki, lai varētu palikt darbā, bija spiesti uz kompromisiem un Endzelīna izveidoto rakstību sabojāja.

Te redzami paraksti:

1. Aizmugurē: Ilgvars Cīrulis, Rasma Grīsele, Nellija Eglīte, Maija Sinka, Mudīte Dambeskalne.

4. Jānis Pūķis W. Filozofija; pamatskolas, Līvoniņu k. 5 J. Pūķis
5. Lurda Glāzere Rīga, Ausma 3-25 M. Glāzere
6. Elga Glāzere Rīga, Ausma 3-25 O. Glāzere
7. Līrija Lučeviča Rīga, V. Lāča 2^a-17 A. Lučeviča
8. Rija Līfinkā Rīga, Lokomotīvu 48, 11-66 J. Līfinkā
9. Ilmārs Līzovskis Rīga, Martovs ielā 9d, 7 L. Līzovskis
10. Dana Rāta Rīga, Raiņa b. 21. D. Rāta
11. Jolanta Hājekā Rīga, Raiņa b. 21-7 J. Hājekā
12. Roberts Štefekis Rīga Raiņa ielā 21-7 R. Štefekis
13. Adolfs Štegnis Līvoniņu, Pilsas ielā 3/2 A. Štegnis
14. Jānis Liepiņš Brādes 26 J. Liepiņš
15. Herta Veidāne Bīķu ielā 12-8 H. Veidāne
16. Rihards Kediņis Rīga 76, VSKB, k. 8.-118.
17. Džita Kubiņa, Tuglā 11-2 D. Kubiņa
18. Marta Ruzjāte Laņķe 22a-2 M. Ruzjāte
19. Inģura Teļņenko Lagatu 20-57 I. Teļņenko
20. Austra Šinkule Stīruce 19^a-17 A. Šinkule
21. Auroza Abela Bērģu ielā 358-17 A. Abela
22. Milda Grūnfelde Stūrģu gatvē 5-1 M. Grūnfelde
23. Māra Krēstīņa Rīga, Stabu ielā 21-24 M. Krēstīņa
24. Ieva Dže Rīga, Lilijas ielā 2-24 I. Dže
25. Dina Kriple Rīga Laubos ielā 10-7 D. Kriple
26. Ruta Šēnfelde Rīga 5, Trauka 20-10 R. Šēnfelde

Uzskatu, ka vēstule saukti parastajam (ar principu līniju) ir diezgan jāizlemj, jāapspiež specialitāšu un valodas lietotāju līniju (ar aptauju u.c.) un šādi pēc tam jānoskaidro valodības.

J. Langis

God. V. Štegnis, vai ir pienācīgi, ka šis vārds vēstulē (kas ir arī mana, jo to parakstu, bet nav šūns, neta šūns adreāta) rakstot saņemas piebilis: šūns, acīmredzot, gribēt šo dokumentu saņemt un reizē arī atturēt citus no vēstules parakstīšanas. Spriet, šūns vēl ir vajadzīgs Līvoniņu akadēmijā, bet rakstojiet kā pamatskolas draudzīgā skolniece, maigi sakot. Par šūnu izņemta saturs piebilis, ka šūns laikam gribētu gan līdž pentijai oīlāt dublētā aptaujas un anketas, tas vēstulē ir šūns "principu līniju"; lādējādi līdž arī norādītā

61. Jues Petričeks, Menlo Park, CA ASV
62. Rita Petičeva, Menlo Park, Kalifornija, ASV
63. Anis Anke, Rīga, Krievijas PSR, Gaušas ielā 17-7
64. Inge Kauliņa, Talliņe, PSRS, Rīgas Lauksaimniecības akadēmija
65. Rama Čaura, Wilmington, DE ASV
66. Ilzī EIBRĒKIS, 15 idayaale, DR. DIK HILLS, N.J. 07416
67. Džeinā Kizientals, K. Valdemāra 33 - RPE
68. Rūta Briģe, Sudrabkalne 86-1
69. Sīrsona Sīrsona, K. Valdemāra 53-18
70. Gēnā, Tēvija, Tēvija, K. Valdemāra 31-18
71. Iže Binde - Eglīte, Rīga, K. Valdemāra 23-4
72. Liena Eglīte, Rīga, K. Valdemāra 23-4
73. Daidra Rinkule - Zemzare, Rīga, K. Valdemāra 145, I k., dz. 39
74. Džeinā Kizientals, 3907 LEATHERTOP DR. PLANO, TX 75075 ASV
75. Nisvaldis Lariņš, Rīga, Dzirciema 5-38 N. Lariņš
76. Infantjevs Boriss, Rīga, Dzirciema 112-4 Infantjevs
77. Bogolubova Nina, Rīga, Celmu ielā 7-1
78. Endzelīna Imanta, Rīga, Valdemāra K. Bērziņa 77-17, Bērziņa ielā
79. Kipere Johanna, Rīga, Krievijas PSR, Krievijas PSR, 11-7
80. Gailone Antoniņa, Rīga, Maķedons 266-6-49 Kipere
81. Alla Deltone, Rīga, Miera 71-11. 82. Apolone

Iesniegumu parakstījušas 82 personas — ne vien baltu filologi, piem., M. Briģe, N. Eglīte, M. Glāzere, R. Grīšle, S. Kļaviņa, P. Kļaviņš, J. Kušķis, M. Rudzīte, A. Šlesere u. c., latviešu literāti I. Binde, J. Liepiņš, Dz. Rinkule-Zemzare un vēl citi pazīstami Latvijas ļaudis, kā A. Aļķe, N. Bogolubova, L. Endzelīna, M. Grīnfelde, B. Infantjevs, D. Kuple, J. Maļeckis, A. Rāta, S. Sīrsone un arī divi "gada cilvēki" — Ilmārs Lazovskis un Jānis Stradiņš.

Tauta prasīja atjaunot padomju okupācijas laikā samaitāto pareizrakstību.

Taču pēc šī iesnieguma brīvās Latvijas laika pareizrakstība netika ieviesta... Kāpēc?... Ja brīva valsts ir pa īstam atjaunota, tad kāpēc pa īstam neatjauno brīvas valsts pareizrakstību?...

Tomēr kustība par valodas atlabošanu nerima. 1996. gada 21. augustā valodniece Rasma Grīse teica runu Pasaules latviešu biedrību konferencē Rīgā, aicinot atlabot rakstību.³ Latvijas Republikas 6. saeimas ziemas sesijas trīspadsmitā sēdē 1997. gada 20. februārī uz to pašu aicināja saeimas deputāts Jānis Priedkalns.⁴ 1998. gada 28. oktobrī tika pieņemts likums par Latvijas PSR normatīvo aktu piemērošanas izbeigšanu.

Vēlāk sacēlās viņošanās uzvārdu latviskas rakstīšanas sakarā, un LVAK vadītāja Maija Sinka sūtīja vēstules Satversmes tiesas tiesnešiem Ilmai Čepānei un Aivaram Endziņam ar šai lietai derīgu informāciju; 2002. gada 27. janvāra rakstā viņa uzstājās pret latviešu valodas prasības svītrošanu no vēlēšanu likuma.⁵

2002. gada septembrī Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība pieņēma rezolūciju par latviešu valodas jautājumu un, līdzdarbojoties arī LVAK dalībniekiem, tapa šī rezolūcija:

Apzinoties, ka Latvijas neatkarība, latviešu tauta un latviešu valoda, neviena bez otras nevar pastāvēt;

Apzinoties, ka latviešu gara mantās un valodā mīt spēks un tās ir daļa no pasaules kultūras vērtībām;

Apzinoties, ka latviešu valoda padomju apstākļos ir gauži cietusi un šis smagais mantojums vājina latviešu valodas pamatus;

Apzinoties, ka vienīgi pašu latviešu atbildībā tagad ir lemt un rīkoties savas valodas nākotnes labā;

Aicinām Latvijas kultūras darbiniekus, zinātniekus un valsts budžeta lēmējus;

Aicinām nekavējoties meklēt ceļus un līdzekļus, lai pārvarētu latviešu valodas degradēšanas sekas un, tāpat kā jau atjaunota Latvijas valsts neatkarība un atcelti padomju laika likumi, tā arī
Aicinām, godīgi un nopietni, novērtēt mūsu lielo valodas zinātnieku Mīlenbacha un Endzelīna pētījumus un atziņas;

Aicinām atjaunot t.s. Endzelīna principu vispārēju lietošanu praksē - balstoties uz pieredzi un panākumiem, kas gūti atsārņojot valodu no ģermānismiem brīvvalsts laikā;

Aicinām to veikt, publicējot un izplatot informāciju un pārbaudītus drošus tās avotus (piem. mazo pareizrakstības vārdnīcu un Bērziņas-Baltiņas Latviešu valodas gramatiku) — un tādējādi rast darbarīkus, lai šos pamatus atkal varētu ieviest saziņas līdzekļos un mācību programmās.

Veicot latviešu valodas atsārņošanu, būs atgūta spēcīga augsne mūsu valodas nākotnei un patiesai attīstībai.

2003. gada oktobrī PBLA valde atkārtoti aicināja Valsts prezidentes Latviešu valodas komisiju oficiāli atzīt Endzelīna pareizrakstības principus, lai šo rakstību atkal mācītu skolās un lietotu publikācijās, un gādāt, lai tiktu kopta pareiza latviešu valoda runā un rakstos, izskaužot piesārņojumus.

Ap šo laiku kopas sanāksmēs pārrunāti valodas prakses jautājumi, kā arī noklausīti ziņojumi par dažādiem latviešu valodas jautājumiem, piem.:

Dr.philol. Dzintra Hirša, Valsts valodas centra direktore: Par VVC darbību un problēmām. Par vajadzību dibināt Latv.valodas konsultācijas centrus pilsētās.

Mag.jur. Jautrīte Briede: Mencenas sūdzība LV Satversmes tiesā.

Mag.jur. Solvita Harbacēviča: LV Tieslietu ministrijas viedoklis jautājumā par ārzemju uzvārdu rakstību Latvijas pasēs.

Mag.philol. Jānis Kušķis: Latviešu valoda šobrīd — ģeogrāfiskā, vēsturiskā, politiskā ietekmē (trimdā rietumos, pēc padomju laika Latvijā, Sibīrijas plašumos).

Dr.philol. Rasma Grīse: Latviešu zilbju intonācijas un dažas ar izrunu saistītas neskaidrības.

Dr.philol.Rasma Grīse: Dažādas ar izrunu saistītas neskaidrības.

Latviešu valodas skolotāja Nelda Lībiete: Bauskas krievu vidusskolā, “daudzgadīga pieredze mācot un vērojot latviešu valodu”.

“Akadēmiskie jaunumi” un valodnieku domas par jauno vārdu eiro / eirs / eurs / eira/...

Pārrunas: PBLA valdes sēdē Rīgā 2002.g. 18/19.septembrī apspriestais jautājums par “Endzelīna rakstību”.

Pārrunas: PBLA valdes rezolūcija un iesniegums valsts valodas komisijas vadītājam Mārai Zālītei.

Filologs Pēteris Kļaviņš: Sanskrits un latviešu valoda.

Dr.philol. Rasma Grīse: Ieskats jaunā Lalitas Muižnieces grāmatīnā par praktisko fōnolōģiju.

Dr.philol. Rasma Grīse: Jānis Endzelīns, 1873.g. 22.febr. -1961.g. 1.jūl.

Dzejniece Astrīda Ivaska: Baltiešu kultūras krustcelēs.

Dr.philol. Rasma Grīse: Kā Endzelīns vērtējis Mīlenbachu, Profesors Jānis Endzelīns, lekcijas par latviešu valodas jautājumiem; oriģinālie balss ieskaņojumi.

Dr.philol. Rasma Grīse: Nelāgais “vietas izpildītājs”.

Ārsts, rakstnieks Jānis Liepiņš: Latviešu valoda — zaļoksnā augs.

Dr.philol. Rasma Grīse: Atrisināto neder mudžināt.

Izdevējs, tulkotājs Pēteris Jankavs: Apgāda “Atēna” dienas un nedienas.

Filologs Aldis Lauzis: Pārdomas par latviešu valodas attīstību Latvijā 20.g.s. otrā pusē.

Dzejniece Margīta Gūtmane: Vēstules mātei par valodu.

Pārrunas atskatoties mūsu kopas darbībā Rīgas Latviešu biedrībā un raugoties nākotnē: Ieceres, vērtējumi, secinājumi, ieceres.

2003. gadā LVAK iesāka nebijušu aptauju visā valstī un starp latviešu valodas pratējiem visā plašā pasaulē: „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2004. gada 29. janvārī notika preses konference Rīgas Latviešu biedrības namā, un žūrijas locekļi no LVAK un Latvijas Rakstnieku savienības pasludināja 2003. gada vārdu, nevārdu un spārnoto teicienu, kas bija izraudzīti, apspriežot no sabiedrības saņemtos ierosinājumus.

Par 2003. gada vārdu tika atzīts "zīmols", un šis vārds jau tautā iegājies. Par 2003. gada nevārdu — "eiro", tā nelokāmības dēļ. Par 2003. gada spārnoto teicienu tika atzīts teiciens "zelta rokas".

Šī turpmāk ik gadus LVAK un Latvijas rakstnieku savienības rīkotā aptauja kļuva ļoti iecienīta.

LVAK sēdē 2004. gada 5. aprīlī mag.philol. Jānis Kušķis uzstājās ar ziņojumu: Mūsu daiļā skaidrā valoda.

2004. gada 24. aprīlī Maija Sinka, RLB Latviešu valodas attīstības kopas koordinatore, uzrunāja apgāda „Valters un Rapa” akcionārus gada sapulcē, aicinot apgādam kļūt par celmlauzi mūsu valodai un kultūrai — agrāk labi sagatavotā brīvvalsts augsnē stādīt jaunus spēcīgus dēstus un nākošos izdevumos atsākt t.s. "Endzelīna rakstību" — lai drīz arī plaši atjaunotos mūsu valodas patiesais skaistums un bagātība. – Diemžēl piedzīvojām atteikumu!

LVAK sēdē 2004. gada 3. maijā Dr.philol. Rasma Grīse: Jāsavalda „noteiktās” galotnes.

2004. gada 7. jūnijā Valsts valodas aģentūras Projektu nodaļas vadītāja Ineta Vītola: Par Valsts valodas aģentūras darbību.

2004. gada 6. septembrī mag.philol. Jānis Kušķis: Militārismi nevietā.

2004. gada 4. oktobrī filologs Aldis Lauzis: Kā terminologi ierobežo svešvārdus; Dr.philol. Rasma Grīse: Kā terminologi ierobežo svešvārdus medicīnā.

2004. gada 1. novembrī filologs un terminologs Jānis Veckrācis: Īss ziņojums par jauniem notikumiem un nākošiem soļiem.

2004. gada 6. decembrī Dr.habil.philol. Valdis Bisenieks: Mazpētītas un nepētītas latviešu valodas parādības.

2004. gadā atkal tika rīkota aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2004. gada vārds: “mēstule” (a. “*spams*” vietā), nevārds — “māsterplāns” (ieteikts aizstāt ar “virsplāns”), spārnotais teiciens — “Valsts deg zilās ugunīs” (ar nozīmi ‘valstī krīze’).

2005. gada 7. martā Dr.philol. Rasma Grīse: Ievērojams filologs un krietns ārsts Dr.philol. Alfreds Gāters.

2005. gada 2. maijā mag. philol. Kaiširo Kanno: Pārsteigumi Tokijas un Jokohamas bibliotēkās.

2005. gada 6. jūnijā filologs E. Skudra: Bērnu valoda.

2005. gada 5. septembrī Dr.philol. Rasma Grīse: Prof. J. Endzelīna latviešu valodas propaideutikas kursa ievadlekcija 1945./46. gadā.

2005. gada 3. oktobrī mag.philol. Jānis Kušķis: Latviešu valodas problēmas. Piem. Diena 2005. gada 1. oktobrī.

LVAK daudz darījusi, lai tiktu iespēstas vai elektroniski izplatītas vairākas labas grāmatas par mūsu valodu.

Valodnieces Dr. philol. Rasma Grīses grāmatas „Spēkildze I” svinīga atvēršana notika 2005. gada 18. oktobrī RLB namā.

LVAK sēdē 2005. gada 5. decembrī fil.mag. Austris Grasis: Latviešu valoda kā sabiedrības spogulis. Padomju varas politika un tās sekas mūsdienu latviešu valodā.

2005. gadā arī tika rīkota aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2005. gada vārds: “smacenis” (Anšlava Eglīša darinājums angliskā “smogs” vietā), nevārds — “centrs” (vārda jēgai neatbilstošās vārdkopās ar nozīmi ‘liela vai maza vieta, kur kaut kas notiek’ (tirgotava, kopētava u.tml.), spārnotais teiciens — “Vanags noknāba Cālīti”.

2006. gadā apgāds „Antava” izdod valodnieka Jāņa Kušķa grāmatu „Mūsu valoda I”. Autors un izdevēji lieto tādu latviešu valodas pareizrakstību, kādu ir izkopies Jānis Endzelīns — bez padomju okupācijas varas „uzlabojumiem”.

2006. gada 6. martā asoc.prof. Dr.habil. Maija Baltiņa: Daži latviešu valodas sovjetizācijas aspekti.

50. kopas sanāksme notika 2006. gada 3. aprīlī. Klausījāmiešiem prof. Dr.habil. Jāņa Endzelīna balss ierakstus no LU lekciju izvilcumiem.

2006. gada 1. maijā režisors Richards Jānis Kalvāns: Valoda — mūsu valūta.
2006. gada 5. jūlijā Dr.habil.philol. Valdis Bisenieks: Atdzeja no vācu valodas.
2006. gada 4. septembrī inž. Andris Zeidaks: Ablātīvs un instrumentālis latviešu valodā.
2006. gada 2. oktobrī filozofijas doktors Vilnis Zariņš: Par valodu izteiksmes līdzekļu bagātību.
2006. gada 6. novembrī filologs, tulkotājs, redaktors un terminologs Aldis Lauzis: Dažas plaši sastopamas teikumu neveiklības.
2006. gada 4. decembrī Dr.habil.philol., Terminoloģijas komisijas vadītāja Valentīna Skujiņa: Terminoloģijas komisija sešos gadu desmitos.

2006. gadā tika rīkota ceturtnā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2006. gada vārds: “draugoties”, nevārds — “hendlings” (no angļu “*handling*” / zīdaiņa kopšana un auklēšana), spārnotais teiciens — “ņēma un uzmeta” (no politiķu telefonsarunas).

Jau 2007. gada 15. februārī LVAK uzrunāja Rīgas domes Pieminekļu padomes priekšsēdi profesoru Ojāru Spārīti, aicinot celt pieminekli abiem dižajiem valodniekiem Mīlenbacham un Endzelīnam, Latvijas Universitātes priekšā — aplī pretī galvenai ieejai, vai Keldiša pieminekļa vietā.

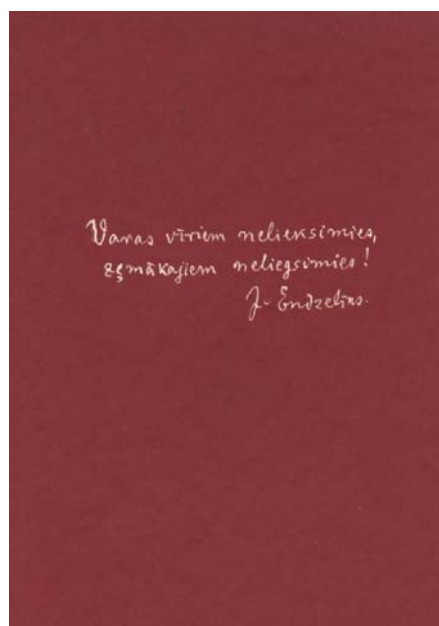
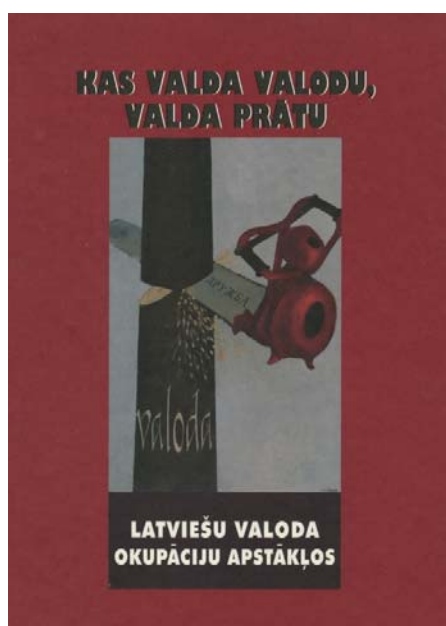
2007. gada 8. janvārī Okupācijas muzejā projekta vadītājs Dr.philol. Māris Ruks sāka gatavot konferenci un izstādi: Latviešu valoda okupācijas apstākļos.

2007.gada aprīlī Latvijas Okupācijas muzejā atklāja tematisko izstādi „Kas valda valodu, valda prātu. Latviešu valoda okupāciju apstākļos”.

2007. gada 14. aprīlī Rīgas Barikāžu muzejā notika Latvijas Okupācijas muzeja un RLB Latviešu valodas attīstības kopas kopīgi rīkota konference “Latviešu valoda padomju okupācijas apstākļos”. Šajā reizē RLB Latviešu valodas attīstības kopa arī iesniedza Latvijas Okupācijas muzejam un Rīgas domes Pilsētas attīstības komitejai rezolūciju par Latgales ielas nosaukuma atjaunošanu.

Šīs konferences divu filoloģijas profesoru referāts publicēts Latvijas Okupācijas muzeja 2007. gada GADAGRĀMATĀ: Baiba Kangere, Pēteris Vanags: INTERPRETĒJOT 1960-1970. GADU VALODAS POLITIKU LATVIJĀ UN TĀS IZPAUSMI TĀ LAIKA VALODNIECISKOS RAKSTOS, ar kopsavilkumu angļu valodā.

Daži konferences referāti vēl publicēti krājumā:

2007. gada 14. aprīļa valodas konferences referātu krājums „Kas valda valodu, valda prātu”.
Uz krājuma aizmugures vāka slavenais prof. J. Endzelīna teiciens:
„Varas vīriem nelieksimies, zemākajiem neliegsimies!”

LVAK sēdē 2007. gada 2. aprīlī prof. Dr.habil.philol. Janīna Kursīte: Latviešu valoda šodien un rīt.

LVAK sēdē 2007. gada 7. maijā lietišķu rakstu tulkotājs, rakstītājs un terminologs Valters Feists: „Latviešu valoda okupācijas apstākļos” atskaņas no š.g. 14. aprīļa konferences, „Latviešu valodas praktiskas problēmas un attīstības veicināšanas iespējas pēcokupācijas laikā”.

2007. gada 4. jūnijā aktrise Vera Gribača: ...ko man nozīmēja un nozīmē mana valoda...

Valodnieces Dr. philol. Rasmus Grīslas grāmatas "Spēkildze II" svinīga atvēršana notika 2007. gada 12. jūlijā Rīgas Latviešu biedrības nama kafejnīcā "Hromets".

2007. gada 3. septembrī mag.philol. Jānis Kušķis: Endzelīns un latviešu valoda.

2007. gada 23. septembrī Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopa iesniedza pieteikumu Triju Zvaigžņu ordeņa kapitulam par Dr. philol. Dzintras Hiršas apbalvošanu ar Triju Zvaigžņu ordeni. Jau iepriekš kopas rosīgs dalībnieks, valodnieks Jānis Kušķis, ar Triju Zvaigžņu ordeni tika apbalvots jau 2004. gadā.

LVAK sēdē 2007. gada 1. oktobrī maģistrands Jurgis Šuba: Daži pareizrakstības jautājumi par salikteņiem un atvasinājumiem.

2007. gada 5. novembrī maģistrands Jurgis Šuba: Daži pareizrakstības jautājumi par salikteņiem un atvasinājumiem.

2007. gadā, uz valsts svētkiem tīmekļa vietnē www.eraksti.lv parādījās Latviešu valodas krātuves Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīcas elektronisks izdevums. Šo vārdnīcu, lai gan pirmais izdevums nāca klajā 1942. gadā, joprojām varam atzīt par labāko pareizrakstības vārdnīcu.

Vēlāk, pēc Latviešu valodas krātuves Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīcā ievērotiem latviešu valodas pareizrakstības principiem un noteikumiem, tapa LVAK Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīca. Tādas vārdnīcas radīšanu ierosināja kopas dalībnieks jurists Aldis Rozentāls. Vārdnīcu veidoja RLB Latviešu valodas attīstības kopas dalībnieki: Valters Feists, Pēteris Kļaviņš, Aldis Rozentāls, Ainārs Zelčs. Bez Latviešu valodas krātuves Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīcas izmantoti arī citi vārdnīcas veidotājiem pieejami avoti un materiāli. Vārdnīcā ietvertu vārdu rakstību skaidroja un vērtēja P. Kļaviņš. Pareizrakstības vārdnīcas tehnisko veidošanu, materiālu sakopošanu, sagatavošanu publicēšanai veica A. Zelčs. Vārdnīca nav pilnīga, tā tiks papildināta, labota, pilnīgota. To arī turpmāk apņēmies veikt A. Zelčs, balstoties uz tiem pašiem principiem un noteikumiem. Arī šī vārdnīca bez maksas, dienu un nakti atvērta tīmekļa vietnē www.eraksti.lv. Šai pašā vietnē var izlasīt arī R.Grīsles Dr.philol.disertāciju „XVII gadsimta gramatikas kā latviešu valodas vēstures avots”, „Prof. J.Endzelīna atbildes”, Mīlenbacha un Endzelīna „Latviešu valodas mācība” u.c. e-grāmatas par valodniecību.

2007. gadā rīkota piektā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2007. gada vārds: “ēnstrādnieks”, nevārds — “(siera) produkts” (piemērs tam, kā dažādus izstrādājumus neiederīgi vai bez vajadzības dēvē par produktiem), spārnotais teiciens — “Bojāts horizontālais taimkods”.

LVAK sēdē 2008. gada 7. janvārī filologs Pēteris Kļaviņš: Atmiņas par prof. Jāni Endzelīnu un Latviešu valodas krātuvi.

2008. gada 3. martā prof. Dr.philol. Maija Baltiņa: Cik dzīva ir latviešu valoda?

2008. gada 7. aprīlī prof.emeritus Dr.philol. Valters Nollendorfs: Angļu valodas īpašvārdu rakstība latviski.

2008. gadā LVAK turpināja rīkoties, lai galvaspilsētā taptu pieminēklis Mīlenbacham un Endzelīnam. 2008.gada 23.aprīlī „Latvijas Vēstnesī” tika izsludināti pieminēkļa konkursa noteikumi un programma. Konkursā uzvarēja tēlnieka G.Panteļejeva un architekta A.Veidemaņa projekts – pieminēkli uzstādīt aplīti iepretī mūsu LU galvenai ēkai, profesora Jāņa Endzelīna ilggadīgai darba vietai. Tur arī likti pamati baltu filoloģijas zinātnieciskai pētniecībai. Šo pieminēkli neizdevās īstenot, arī tāpēc, ka sākās pasaules saimnieciskā krīze un aprūka ziedojumi.

Kopas vadītāja M.Sinka tomēr panāca, ka iekrātie ziedojumi tad vismaz tika abu dižgaru – gan abu kapavietu – cienīgai sakārtošanai, Kārļa Mīlenbacha kapa pieminēkļa pamatiem Rīgas Lielos kapos 2018.gadā un mūsu valodas dižgara Jāņa Endzelīna atdusas vietā Raiņa kapos Endzelīnam cienīgs pieminēklis 2019. gadā, Latvijas Universitātes simtajā gadskārtā.

LVAK sēdē 2008. gada 5. maijā prof. Dr.philol. Maija Baltiņa: No vārdu sarakstiem līdz valodas korpusam.

2008. gada 5. maijā (12.?) maģistrands Jurgis Šuba: Endzelīna pareizrakstība un valodas latviskums.

2008. gada 1. septembrī filologs, terminologs, tulkotājs Aldis Lauzis: Latviešu valoda jaunajā latviešu sabiedrībā.

2008. gada 6. oktobrī Ainārs Zelčs: Mūsu valodas prakses jautājumi.

2008. gada 3. novembrī Dr.habil.med., terminologs un ārsts, profesors Māris Baltiņš: Latviešu terminoloģija — pagātnes mantojums un tagadnes problēmas.

2008. gada 1. decembrī Matīss Treimanis: Par saviem sešiem somu un igauņu grāmatu tulkojumiem u.c.

2008. gadā notika sestā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2008. gada vārds: “talkot”, nevārds - “šis te.., šo te..”, spārnotais teiciens — “Pārāk liela cilvēcība sabiedrībai bieži nav saprotama” (no politiķa izteikuma) un gada nagla — “Nasing spešl” (ministra atbilde žurnālistei, kuŗa jautāja, kas īsti notiek Latvijā un kāpēc vajadzīgs miljardu aizdevums).

2009. gadā iznāca lieliska, vajadzīga Dr. philol. Rasmus Grīsles „Heterotonu vārdnīca”.

LVAK sēdē 2009. gada 5. janvārī maģistrands Jurgis Šuba: Atmiņas un pārdomas par pavadīto laiku Somijā (ar Erasmus doktoranda stipendiju).

2009. gada 2. februārī tulkotājs, atdzejotājs Ilmārs Zvirgzds: Par ebrēju literatūras latviskošanu.

2009. gada 2. martā Dr.habil.philol. Ojārs Bušs: Eduarda Ozoliņa „Vāciski-latviskā” vārdnīcā iekļautie Jāņa Endzelīna un citu autoru jaunvārdi.

2009. gada 6. aprīlī Dr.habil.philol. Anna Stafecka: Latviešu valodas dialekti baltu valodu kontekstā.

2009. gada 4. maijā Dr.habil.philol. Dzintra Hirša: Par starptautisko institūciju ieteikumiem valodas politikai Latvijā.

2009. gada 1. jūnijā Dr.philol. Juris Grigorjevs: Pēdējo gadu fōnētikas pētījumi LU Filoloģijas un mākslas zinātņu fakultātē.

2009. gada augustā, lai palīdzētu kopt latviešu valodu un stiprinātu latviskumu, valodnieks Jānis Kušķis publicē grāmatu „Mūsu valoda II — padomi latviskas valodas cienītājiem”, kuŗā apkopoti dažādi raksti par praktiskiem valodniecības jautājumiem.

2009. gada 7. septembrī Dr.habil.philol. Valdis Bisenieks: Valodas līdzsvarota attīstība.

2009. gada 5. oktōbrī asociētā profesore, Dr.philol. Lidija Leikuma: Par latgaliešu rakstu valodu.

2009. gada 2. novembrī profesore, filoloģijas zinātņu doktore Lalita Muižniece: Latviešu valodas studijas un akadēmiskais darbs ASV.

2009. gada 7. decembrī demografs, etnologs Dr.hist. Ilmārs Mežs: Latviešu valodas dzīvīgums Latvijā un ārzemēs statistikas dotumos.

2009. gadā rīkota septītā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2009. gadā par gada vārdu kļuva “glābējsilīte”, par nevārdu — “saīsināt” (darbiniekus), par spārnoto teicienu — “Un ko jūs saprotat ar politisko atbildību?” (ministres jautājums žurnālistei).

2010. gada 4. janvārī kultūras darbinieks un valodnieks mag.phil. Austris Grasis: Par reklāmu un citām ēverģēlībām.

2010. gada 1. februārī prof. Dr.philol. Baiba Kangere: Divvalodība.

2010. gada 1. martā docente, Dr.philol. Sarma Kļaviņa: Endzelīna pirmie desmit gadi Latvijas Universitātē (20.-30. gadi).

2010. gada 12. aprīlī Mag.sc.biol. Jurgis Šuba: Par ķeburu rakstu — nenopietnu alternatīvu latviešu rakstībai.

2010. gada 10. maijā fizikas maģistrs, terminologs, LZA Terminoloģijas komisijas loceklis Eduards Cauna: Ja visas vārdnīcas saliktu kopā...

2010. gada 7. jūnijā filoloģe, redaktore Rūta Augstkalne: Par jauniem atvasinājumiem latviešu valodā.

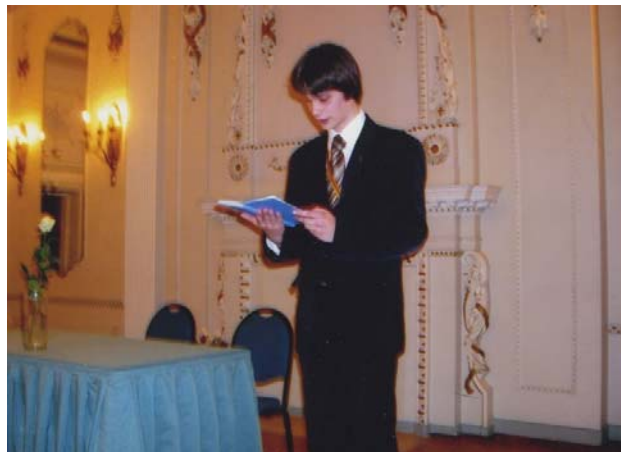
2010. gada 6. septembrī dzejnieks Knuts Skujenieks: Valoda kā organisms.

2010. gada 4. oktobrī prof. Dr.philol. Gunta Ločmele: Latvijas Republikas pirmās neatkarības gadu reklāmas valoda.

2010. gada 1. novembrī RLB notika svinīga atvēršana Rasmus Grīsles grāmatai „Jāņa Endzelīna latviešu valodas propaideutikas lekciju kurss”.

Rasmus Grīsles grāmatas „Jāņa Endzelīna latviešu valodas propaideutikas lekciju kurss” izdevējs Ingmars Zemzaris.

LVAK dalībnieks Jurgis Šuba lasa no grāmatas svinīgajā atvēršanas reizē.

Rūta Augstkalne 2010. gada 1. novembrī — redaktore, Rasmus Grīsles Endzelīna lekciju atšifrētāja, rediģētāja – saņem puķes un pateicību par lielo darbu grāmatas „Jāņa Endzelīna latviešu valodas propaedeutikas kurss” atklāšanas dienā Rīgā, Latviešu biedrības namā. Pie galda - vakara vadītāja, grāmatas izdošanas org-re Maija Sinka.

LVAK sēdē 2010. gada 6. decembrī topošā krāsu zintniece Diāna Jance: Krāsas seno latviešu ikdienā.

2010. gadā rīkota astotā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2010. gada vārds: “zibakcija”, nevārds — “pa lielam”, spārnotais teiciens — “Krāniem jāstrādā lidostā”.

2011. gada 3. janvārī filologs Egīls Skudra: Tematiskās vārdnīcas un semasiolōģija.

2011. gada 7. februārī Dr.philol. Vineta Poriņa: EK pētījums par latviski runājošo diskrimināciju Latvijā — rezultāti, rezonance, ieteikumi.

2011. gada 7. martā dipl.iur. Konstantīns Tichomirnijs: Augustam Bīlenšteinam — 185.

2011. gada 4. aprīlī RLB Līgo zālē notika jau 100. kopas tikšanās reize. Uzstājās Vītolu fonda un Likteņdārza pamatlicējs Vilis Vītols, Latvijas Universitātes rektors Mārcis Auziņš, Kultūras ministre Sarmīte Ēlerte, Rīgas Latviešu biedrības priekšsēdis Ingmārs Čaklais, profesore Skaidrīte Lasmane, tulkotājs un komponists Ingmaru Zemzaris, dzejniece, rakstniece Astrīde Ivaska.

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Apsveikums Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopas
100.tikšanās reizē

Sūtu sveicienus un laba vēlējumus Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopas dalībniekiem zīmīgajā 100.tikšanās reizē.

Latviešu valoda ir mūsu tautas, latviešu nacionālās pašapziņas simbols un viens no nozīmīgākajiem latviskās identitātes elementiem. Jau drīzumā, redzot 2011.gada tautas skaitīšanas datus, varēsim precīzi pateikt, cik patlaban ir latviešu valodas lietotāju. 250 pasaules valodu kartē mūsu valoda ir relatīvi neliela, tomēr UNESCO Apdraudēto valodu Sarkanajā grāmatā latviešu valoda ir kvalificēta kā neapdraudēta. Tā mums ir pozitīva ziņa, tomēr tas nenozīmē, ka varam kļūt nevēriģi pret vienu no saviem lielākajiem dārgumiem.

Mums vienmēr jāatceras, ka valodas atrodas nepārtrauktā attīstībā un pasaules kontekstā, īpaši globalizācijas ietekmē notiek pāreja uz ekonomiski un politiski dominējošām valodām. Lai šādos konkurences apstākļos varētu saglabāt relatīvi mazās valodas, ir jābūt ne tikai juridiskai valodas aizsardzības sistēmai, bet arī patiesai mīlestībai un lepnumam par savu dzimto valodu.

Latvija ir vienīgā valsts pasaulē, kura var un kurai ir jāuzņemas atbildība par latviešu valodas pastāvēšanu un konkurētspēju. Latviešu valodas pastāvēšana – tā ir patriotiska un nacionāla izpausme, mūsu kultūras iemiesotāja, bet tai ir vērtība arī pasaules daudzo lingvistisko identitāšu kontekstā. Tādēļ vēlos teikt paldies Latviešu valodas attīstības kopai par tās ieguldījumu latviešu valodas saglabāšanā un attīstībā, kā arī novelēt veiksmīgu turpmāko darbību!

Patiesā cieņā,

Valdis Zatlers

Valdis Zatlers

Rīgā 2011.gada 4.aprīlī

Apsveikumu bija atsūtījis prezidents Valdis Zatlers.

LVAK sēdē 2011. gada 2. maijā vēsturnieks Jānis Riekstiņš: Valoda un politika.

2011. gada 6. jūnijā dzejniece Rita Gāle: Dzejošana man sākās ar dziedāšanu.

2011. gada 5. septembrī LVA galvenā lingviste, valodas konsultante, Dr.philol. Dite Liepa: Latvijas preses valoda.

2011. gada 3. oktobrī prof. Dr.philol. Maija Balčiņa: Standartfrazes un klišejas mūsdienu valodā.

2011. gada 14. oktobrī Latvijas Zinātņu akadēmijas Kārļa Mīlenbaha balvas komisijai Rīgas Latviešu biedrības Latviešu valodas attīstības kopa pieteica Dr.philol. Rasmu Grīsli, un nelokāmā endzelīniste šo balvu arī saņēma savā 90 gadu jubilejā.

LVAK sēdē 2011. gada 7. novembrī prof. Dr.philol. Juris Baldunčiks: Aizguvumi latviešu valodā.

2011. gada 5. decembrī „Latvju Tekstu” redaktore, klausāmgrāmatu izdevēja, dzejniece Liāna Langa: Dzeja un domas.

2011. gadā devītā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2011. gada vārds: “staidzināt”, nevārds — “konsolidēt”, spārnotais teiciens — “rīkojums nr. 2”.

2012. gada 6. februārī tulkotāja Rūta Karma: Tulko no igauņu un angļu valodas un tekstiem no latviešu valodas igauņu valodā, daiļliterātūru un humānāro nozaļu mākslas literātūru.

2012. gada 5. martā lingviste, tulkotāja Amanda Jātniece: Par savu pieredzi latviešu valodas saglabāšanā ārzemēs.

2012. gada 2. aprīlī prof. Dr.philol. Pēteris Vanags: Citvalodu ietekme latviešu agrīnajā kristīgajā leksikā.

2012. gada 7. maijā LU Literātūras, folkloras un mākslas institūta pētnieks, Dr.philol. Sandis Laime: Ragana — redzētāja vai rēgs?

2012. gada 4. jūnijā UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas izglītības sektora vadītāja Baiba Moļņika: Valoda — tilts starp cilvēkiem.

2012. gada 3. septembrī rakstniece, tulkotāja Anna Velēda Žīgure: Pārdomas par latviešu valodu mūsdienās.

2012. gada 1. oktobrī Dr.philol. Ieva Zuicena: Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca – jauns solis latviešu leksikografijā.

2012. gada 5. novembrī asoc. profesore Dr.philol. Maija Baltiņa un Dr.theol. Jānis Priede: Par jauno bībeles tulkojumu.

2012. gada 3. decembrī vēsturnieks, archīvu pētnieks Jānis Riekstiņš: Par latviešu valodu. Pret rusifikāciju.

2012. gadā desmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2012. gada vārds: “ziemotne”, nevārds — “uzrunāt” (problēmu), spārnotais teiciens — “Vilks paziņoja, ka Lapsas sūdzība par Zaķi tiks izskatīta”.

2013. gada 7. janvārī Dr.habil.philol. Inta Freimane: Dažas iezīmes valodas funkcionēšanā.

2013. gada 18. janvārī laikraksts „Dienas Bizness” rakstā „Eiro neiekļaujas latviešu valodā” iztaujāja LVAK vadītāju Maiju Sinku, un viņa atbildēja skaidri un visiem saprotami par daudzām valodas kļūmēm un grūtībām. Ja viņā vairāk ieklausītos... Ja valsts valodas augsti lēmēji tā rīkotos, kā to nu jau divpadsmito gadu bez mitas ir ieteikuši darīt gan kopas vadītāja, gan mūsu lietpratīgi valodnieki...

LVAK dibinātāja un vadītāja Maija Sinka.

2013. gada 4. februārī skolotājs, vēsturnieks Jānis Mežaks: Valodnieku Mīlenbacha un Endzelīna mantojuma sargāšana trimdas latviešu rakstu valodā.

2013. gada 4. martā Dr.philol. Dzintra Paegle: Par Jāņa Endzelīna un Pēterā Šmita Izrunas un rakstības vadoņa vārdu sarakstu.

2013. gada 8. aprīlī prof. Dr.philol. Juris Baldunčiks: Vēsturisks pārskats par citvalodu īpašvārdu atveidi latviešu valodā.

2013. gada 6. maijā prof. Dr.habil.philol. Dace Markus: Latviešu bērnu valoda 21.gadsimtā.

2013. gada 3. jūnijā doktorands, mag.biol. Jurgis Šuba: Vai 1. Mozus jeb Radīšanas grāmata ir ticama dabzinātnisku un kultūrvēsturisku dotumu analīze.

2013. gada 2. septembrī Mag.psich. un Mag.theol. Māris Ķirsons: Kam pieder mana pagātne, tam pieder mana nākotne.

2013. gada 7. oktobrī atdzejojātājs, dzejnieks, dziesmu vārdu autors, tulkojātājs Jānis Elsbergs: Valodas normas un valodas dabiskums.

2013. gada 4. novembrī filoloģe, redaktore Rūta Augstkalne: Atmiņas par valodnieku Alvilu Augstkalnu.

2013. gada 2. decembrī Arnis Šablovskis: Gunāra Astras „Pēdējais vārds”. Kas mainījies?

2013. gadā vienpadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2013. gada vārds: „pašbilde” (angļu *selfie* vietā), nevārds - „dīli, dīlošana, dīlot”, spārnotais teiciens - Valsts prezidenta atziņa: „Nākotne ir nākotnes cilvēku rokās!”

2014. gada 6. janvārī rakstniece Astrīde Ivaska: Ramave – ilgi glabāts noslēpums.

2014. gada 3. februārī Dr.philol. Jānis Sīlis: Mainīgais un paliekošais tulkojātāja attieksmē pret oriģināltekstu.

2014. gada 3. martā Dr.philol. Juris Baldunčiks: Kalki un puskalki latviešu valodā – pelēkais plankums latviešu leksikoloģijā.

2014. gada 7. aprīlī filologs, redaktors, tulkojātājs, terminologs Aldis Lauzis: Teikuma vērsums un gadskārtā.

2014. gada 5. maijā dipl.-pol., LL.M., politologs, starptautisko tiesību jurists, konferenču tulks Mārcis Gobiņš: Latviešu valoda un tulkošana Eiropas Savienības iestādēs.

2014. gada 2. jūnijā Pēteris Kļaviņš, Ingmars Zemzaris, Jānis Liepiņš: Atskatoties tālākā un nesenā pagātnē — divu mūsu laika biedru, valodas vērtību aizstāvju, Rasmus Grīslis un Rūdolfa Hofmaņa – abu gaŗa mūŗa ieguldījumā — atgādinot par mūŗu valodas kvalitātes bagātībām.

2014. gada 1. septembrī: Valodas aktuālitātes, problēmas un nākotnē veicamie darbi.

2014. gada 6. oktobrī fizikas un ķīmijas skolotāja, Dr.philol. Rasmus Grīslis radniece, Gizela Vilcāne: Atmiņas par valodniecī Rasmu Grīslī.

2014. gada 3. novembrī filologs Aldis Lauzis: Salikteņi latvieŗu valodā.

2014. gada 1. decembrī dipl.commerc., tulkotājs Elvis Krumholcs: Piektais locījums latvieŗu valodā: instrumentālis vai adesīvs?

2014. gadā divpadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2014. gada vārds: „ausīŗi”, nevārds — „aplīkācija”, spārnotais teiciens — „Es tā neesmu” un „Tu zini, kas es esmu?”

2015. gada 5. janvārī Dr.philol.Vineta Poriņa: Latvieŗu lingvistiskā diskriminācija Latvijā.

2015. gada 2. februārī dipl.commerc., tulkotājs Elvis Krumholcs: Prievārda ‘gar’ sēmantika un mazāk apjaustās lietojuma iespējas.

2015. gada 2. martā filologs, tulkotājs Aldis Lauzis: Par ģenitīveņiem latvieŗu valodā.

2015. gada 6. aprīlī prof. Dr.philol. Juris Baldunčiks: Vārds valodā un vārdnīcā: adekvātuma problēma.

2015. gada 6. maijā filoloģijas maģistrs Egīls Skudra: Par dažām leksiskām grupām: literārā valoda, aizguvumi, sveŗvārdi, dialektismi, apvidvārdi.

2015. gada 1. jūnijā prof. Dr.philol. Dace Markus un Dr.philol. Anna Vulāne, strādā pie bērnu valodas pētījumiem: Latvieŗu valodas monolingvāla un bilingvāla apguve: rīki, teorijas un lietojums.

2015. gada 7. septembrī rakstnieks, apgāda eraksti.lv vadītājs Ainārs Zelčs: Pastāstīs par elektroniski gatavotās pareizrakstības vārdnīcas tapŗanu un par to, kā tā noderēs latvieŗu klasiskās pareizrakstības lietotājiem.

2015. gada oktobrī Valodas attīstības kopu sāka vadīt Vineta Poriņa.

Dr.philol. Vineta Poriņa.

2015. gada 2. novembrā sēdē LVAK bijusī ilggadējā koordinātorē, arhitekte Maija Sinka-Gobiņa atskatījās uz to, kas paveikts kopŗ dibināŗanas 2001. gadā. RLB LVAK aizritējuŗo gadu gaita — vai esam apmierināti ar mūŗu valodas stāvokli?

2015. gada 7. decembrī Dr.habil.philol. Dace Markus: Sistēmiskums bērnu valodā.

2015. gadā trīspadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2015. gada vārds ir: „atkraste”, nevārds — „uzstādījums”, spārnotais teiciens — „salauztā slotaskāta krimināllieta”.

2016. gada 4. janvārī Dr.philol. Ieva Zuicena: Latviešu valoda un mēs... kā nosargāsim?

2016. gada 1. februārī Dr.philol. Sarma Kļaviņa: Jānis Endzelīns, Rainis un Aspazija dzīves paralēlēs un krustpunktos.

2016. gada 7. martā Dr.philol. Anna Stafecka: Vai latviešu valodas dialekti mūsdienās ir dzīvi?

2016. gada 4. aprīlī speciālists valsts pārbaudes darbu jautājumos, Mag.paed. Kaspars Špūle: Sprīdis valodai skolas solā.

2016. gada 2. maijā Bauskas Valsts ģimnazijas skolotāja, Bauskas un Rundāles novada latviešu valodas un literatūras skolotāju metodiskās apvienības vadītāja: Mūsdienīga latviešu valodas mācīšana, problēmas un risinājumi.

2016. gada 6. jūnijā Dr.philol. Normunds Dzintars, Liepājas Valsts 1. ģimnazijas skolotājs, dzejnieks un Valsts prezidenta Valsts valodas komisijas loceklis: Latviešu valodas mācīšana latviešu skolēniem — mācību programmas un grāmatas no okupācijas līdz mūsdienām.

2016. gada 5. septembrī vieslektore Vašingtonas Universitātes Skandināvu studiju departamentā (Sietlā, ASV), Dr.philol. Iveta Grīnberga: Runā ar mani latviski! — par latviešu valodas stiprināšanu un mācīšanu no Latvijas aizbraukušo tautiešu vidū.

2016. gada 3. oktobrī tulkotājs Matīss Treimanis: Topošā somu-latviešu divvalodu skaidrojošā vārdnīca.

2016. gada 7. novembrī: Svešvārdu, jaunvārdu un valodas kļūmju medības.

2016. gada 5. decembrī ģeogrāfs, publicists un Centrālās vēlēšanu komisijas loceklis Ritvars Eglājs: Valoda, demogrāfija un vēlēšanas — paša un Latvijas pieredze.

2016. gadā rīkota četrpadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2016. gada vārds: “jaunuzņēmums”, nevārds - “ekselence” ar nozīmi ‘izcilība’, spārnotais teiciens - “Mans dopings ir mana tauta”.

2017. gada 2. janvārī biedrības „Eiropas kustība Latvijā” prezidents, Mg. paed. Andris Gobiņš: Aptauju „Gada vārds” tradīcijas un tendences.

2017. gada 6. februārī LZA goda doktore, Dr.philol. Sarma Kļaviņa: Jānis Endzelīns pasaules zinātnei.

2017. gada 6. martā LU vadošais pētnieks, Dr.chem. Alberts Prikulis: Valodas nedienas publiskajā telpā.

2017. gada 3. aprīlī LU Humānitāro zinātņu fakultātes profesore, Baltu valodniecības katedras vadītāja Dr.philol. Lidija Leikuma: Latgaliešu valoda Latvijā — mīti un patiesība.

2017. gada 8. maijā filoloģijas zinātņu doktore Ieva Zuicena: Latviešu literārās valodas kartotēka: tās pagātne, tagadne un nākotne.

2017. gada 5. jūnijā: Valodas aktuālītātes.

2017. gada 4. septembrī tulkotāja Ieva Kolmane: Kā domāt valodu?

2017. gada 2. oktobrī mag.philol. Egīls Skudra: Latviešu literārās valodas pilnrakstības jautājumi.

2017. gada 6. novembrī Lietuviešu skolas dibinātāja Aldona Treija: Latviešu valoda mazākumtautību izglītībā.

2017. gada 4. decembrī kultūras socioloģe, Dr.sc.soc. Dagmāra Beitnere-Le Galla: Latvijas vēsture un valodas vēsture (kultūras socioloģijas skatījumā).

2017. gadā piecpadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2017. gada vārds: “straumēt/straumēšana”, nevārds: “transporti” (kad domāti ir transporta līdzekļi vai transporta veidi), spārnotais teiciens: “Vislabāk ir dzemdēt Latvijā”.

2018. gada 8. janvārī vēstures zinātņu doktors Gints Apals: Latvijas vēsture un valodas vēsture (2.daļa): valstiskuma alternatīvas, un ko tās nozīmētu latviešu valodai.

2018. gada 5. februārī Dr.philol. Sarma Kļaviņa: Jānis Endzelīns Latvijas valstī: mantojums un piemiņa.

2018. gada 5. martā RLB Folkloras komisijas vadītāja Margita Poriete un komisijas dibinātājs folklorists Ernests Spīčs: Par komisijas norisēm, kas veltītas valodai.

2018. gada 7. maijā žurnāliste Ingrīda Stroda un izdevniecības „Zvaigzne ABC” projektu vadītāja Inese Auziņa: Latviešu valodas kvalitāte žurnālistikā un žurnālistikas loma jaunā mācību kvalitātes un satura veidošanā.

2018. gada 4. jūnijā tulkotājs un terminologs Aldis Lauzis: Mūsdienu latviešu valodas teikuma tēls.

2018. gada 3. septembrī: Valodas aktuālītātes.

2018. gada 1. oktobrī Dr.philol. Vineta Poriņa: Kritiskā atgadījuma metode un sociolingvistiskais latviešu valodas stāvoklis.

2018. gada 5. novembrī Dr. Guntis Kalme: Valoda + Ticība = Brīvība.

2018. gada 3. decembrī Dr.philol. Vineta Poriņa: Valodas izvēle: teorija un Latvijas prakse.

2018. gadā sešpadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2018. gada vārds: “zibmaksājums”, nevārds: “influenceris”, spārnotais teiciens: “Izkāp no telefona!”

2019. gada 4. februārī LU Datorikas fakultātes profesors, Uztveres un kognitīvo sistēmu laboratorijas vadītājs Jurgis Šķilters: Latviešu valoda eksperimentālos pētījumos.

2019. gada 4. martā valodniece Dr. Daiga Straupeniece: Latvieši Būtiņģē un Sventājā – ieskats identitātes un valodas pārmaiņās.

2019. gada 1. aprīlī vēstures zinātņu doktors Gints Apals: Latvijas ārpolitikas avoti un pirmie soļi [līdz 1919. gada vasarai].

2019. gadā Valodas attīstības kopu sāka vadīt Uģis Nastevičs.

Mag.paed. Uģis Nastevičs

2019. gada 6. maijā folkloristikas zinību doktorands, Mag.paed. Uģis Nastevičs: Mezglu raksti — zudusī latviešu valodas rakstu sistēma. (Publicēts www.eraksti.lv nodaļā „Par valodu”.)

2019. gada 3. jūnijā filologs Aldis Lauzis: Kā uzlabosim latviešu valodas mācīšanu?

2019. gada 7. oktobrī Valsts izglītības satura centra (VISC) Valsts valodas prasmes pārbaudes nodaļas vadītāja Anta Lazareva: Latviešu valoda diasporā.

2019. gada 4. novembrī filologs Egīls Skudra: Tematiskās vārdnīcas — īsa vēsture.

2019. gada 2. decembrī vēsturniece Inese Dreimane: par savu grāmatu „Vēstule ar pielikumu”.

2019. gadā septiņpadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2019. gada vārds: “notumse”, nevārds: “episki”, spārnotais teiciens: “Man nav Pandoras lādes, no kurienes es jums varu paņemt šo atalgojumu!”

2020. gada 26. janvārī folkloristikas zinību doktorands, Mag.paed. Uģis Nastevičs: Latviešu tēls japāņu tviterī.

2020. gada 3. februārī Mag.philol. Ilona Miezīte: Valodnieks Arturs Ozols darbā un laikabiedru atmiņās: Artura Ozola kolekcija Rakstniecības un mūzikas muzejā.

2020. gada 2. martā LU Lībiešu institūta vadītājs, Dr.philol. Valts Ernštreits: Latviešu un lībiešu valodas mijiedarbība.

2020. gadā astoņpadsmitā aptauja „Gada vārds, nevārds, spārnotais teiciens”. 2020. gada vārds: “sejauts”, nevārds: “vaibs” (pareizi: gaisotne, noskaņa), spārnotais teiciens: “Mēs paliekam darbā jūsu dēļ, jūs paliekat mājās mūsu dēļ!”

Aptauja turpināsies arī nākamajos gados, tāpēc zīmīgākos pamanītos vārdus un teicienus visu gadu var sūtīt uz e-pasta adresi gadavards@inbox.lv (vai uz pasta adresi: Rīgas Latviešu biedrībai Merķeļa ielā 13)

Šī īsā raksta nobeigumā, kad 2021. gada 21.augustā atzīmēsim neatkarīgas Latvijas republikas atjaunošanas trīsdesmit gadus, varam jautāt: kā nu klājas valodai? Kā tai klājas tagad, kad nu jau trīsdesmit gadus noteicēja pār to vairs nav okupācijas vara? ... Atbildei lai izskan dziļdomīgs klusums... Jo valodas mācīšana un lietošana nav atlikta atpakaļ uz krietnu valodnieku klints pamatiem, un valodas celtne šķobās...

Tomēr nezaudēsim dūšu un tāpēc nobeigsim (nenobeidzot...) ar šiem mūsu diža dzejnieka (kuŗam arī nebūtu kaitējusi valodas mācība no mūsu dižiem valodniekiem) vārdiem:

Runas ir gaŗas,
Darbs ir īss;
No darba varas
Liktens trīs!⁶

Zīmīgākos pamanītos vārdus un teicienus uz e-pasta adresi gadavards@inbox.lv (vai uz pasta adresi: Rīgas Latviešu biedrībai Merķeļa ielā 13) var sūtīt visu gadu.

¹ Kas valda valodu, valda prātu. R., 2007.g. (Sarma Kļaviņa “Cīņa par latviešu valodas statusu 1988. un 1989. gadā: dokumentālas liecības un atmiņas”)

² <https://likumi.lv/doc.php?id=104521>

^{3;4;5} LVAK materiālu krājums

⁶ Rainis